

Besluit

Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding hbo-bachelor Vormgeving van de ArtEZ

Gegevens

datum	Naam instelling	:	ArtEZ
31 december 2014	Naam opleiding	:	hbo-bachelor Vormgeving (240 ECTS)
onderwerp	Datum aanvraag	:	24 december 2013
Definitief besluit	Variant opleiding	:	voltijd (Arnhem, Enschede, Zwolle), deeltijd (Arnhem)
accreditatie hbo-bachelor	Extra	:	Associate-Degreeprogramma Interieurvormgever
Vormgeving van de ArtEZ	Afstudeerrichtingen	:	<u>Uitstroomprofiel Visuele Communicatie</u> Animation Design; Comic Design; Creative Writing; Crossmedia Design; Graphic Design Arnhem, Graphic Design Zwolle; Illustration Design; Interaction Design
(002562)			<u>Uitstroomprofiel Productontwerp</u> Fashion Design; Product Design
uw kenmerk			<u>Uitstroomprofiel Ruimtelijke Ontwerp</u> Interieurvormgever (Ad); Interieurarchitectuur (bachelor)
2013.096.02-02/cvb/ Ic/kk			
ons kenmerk			
NVAO/20144060/ND			
bijlage			
3			

Locaties opleiding	:	Arnhem, Enschede, Zwolle
Datum goedkeuren panel	:	26 augustus 2013
Datum locatiebezoeken	:	26 maart, 27 maart en 8 april 2014
Datum visitatierapport	:	juni 2014

Beoordelingskaders

Beoordelingskader voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523) alsmede het Protocol toetsing Associate-Degreeprogramma door de NVAO.

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het visitatierapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden.

Samenvatting bevindingen en overwegingen van het panel (hierna ook: de commissie).

Beoogde eindkwalificaties

De commissie beoordeelt de beoogde eindkwalificaties (standaard 1) als goed. Alle studierichtingen hebben een eigen en expliciete visie op het vakgebied gedefinieerd. De commissie heeft daar waardering voor. De studierichtingen hebben oog voor de ontwikkelingen in de beroepspraktijk en passen de eindkwalificaties (en het programma) daar indien nodig op aan. De competenties waarvoor wordt opgeleid zijn volgens de commissie actueel en weerspiegelen in voldoende mate het bachelorniveau. De studierichtingen hebben goede relaties met de beroepspraktijk. Elke studierichting heeft een eigen werkveldcommissie en bovendien zijn docenten actief als ontwerper of vormgever in het werkveld.

Programma

De commissie beoordeelt de standaarden 2, 3, 4 en 5 als goed, standaarden 6 en 7 als voldoende.

De commissie is van mening dat de studierichtingen het programma zo hebben ingericht dat de eindkwalificaties bereikt kunnen worden. De relatie met de beroepspraktijk is een belangrijk kenmerk van alle programma's. Dit vindt plaats middels stages, excursies en opdrachten. In alle studierichtingen staat het eigen werk (ontwerp) en het individuele ontwerpproces van de student centraal. Door een persoonlijke benadering worden studenten uitgedaagd zich te ontwikkelen als ontwerper of vormgever. Studenten krijgen daarbij gedurende de studierichtingen meer vrijheid in de te maken opdrachten. De programma's kennen voldoende samenhang, die op verschillende manieren wordt bewaakt (leerlijnen, kernvakken en dergelijke). De programma's bieden voldoende mogelijkheden tot internationale excursies en uitwisseling. Bovendien vindt de commissie de toegenomen aandacht voor onderzoek en theorie in nagenoeg alle programma's positief. De commissie ondersteunt de brede invoering van het theorieprogramma ThINK in de bachelorstudierichtingen.

Het didactische concept van het onderwijs is goed doordacht en uitgevoerd. De werkvormen sluiten aan bij het onderwijs. Het aanleren van een juiste werkhouding en werktempo wordt in alle studierichtingen belangrijk gevonden. Dit past volgens de commissie bij de verwachtingen die door de beroepspraktijk aan studenten gesteld worden. De programma's kennen een hoge werkdruk; obstakels die de studievoortgang belemmeren, worden in de regel tijdig weggenomen. De commissie vindt het instroombeleid goed.

Personeel

De commissie beoordeelt de standaarden die samenhangen met het personeel - 8, 9 en 10- als goed en voldoende.

De commissie heeft waardering voor de kwaliteit van het personeel. De docenten hebben een goede relatie met de beroepspraktijk, doordat zij daarin zelf werkzaam zijn. Daarnaast zijn de docenten, zo bleek tijdens de visitatie, enthousiast en benaderbaar. Dit is ook door studenten bevestigd.

De commissie heeft geconstateerd dat de hogeschool complex georganiseerd is en dat de organisatie (en structuur) nog volop in ontwikkeling is.

De commissie beoordeelt de standaarden die samenhangen met de voorzieningen (standaarden 11 en 12) met respectievelijk goed en voldoende.

De opleiding beschikt op alle drie locaties over goede faciliteiten. De beschikbaarheid van en de begeleiding in de werkplaatsen zijn daar een belangrijk onderdeel van. Studenten worden adequaat begeleid door de docenten en de mentor. Het kleinschalige karakter van de studierichtingen draagt bij aan het intensieve en persoonlijke contact tussen docenten en studenten. Daarnaast is per locatie een decaan beschikbaar. Ook voor studenten met een functiebeperking is voorzien in goede begeleiding. Daarbij staat maatwerk centraal. De informatievoorziening aan studenten is voldoende. De commissie raadt aan in dat kader te letten op tijdige communicatie van cijfers en roosters naar studenten.

Kwaliteitszorg

De commissie beoordeelt de standaarden verbonden aan kwaliteitszorg als goed.

De visitatiecommissie is van mening dat er een goed kwaliteitszorgsysteem is. Op facultair en opleidingsniveau wordt structureel en gestructureerd gemeten. Deze metingen leiden tot aantoonbare verbetermaatregelen. Ook worden de belanghebbenden betrokken bij (de kwaliteitszorg van) de opleiding. Studenten voelen zich over het algemeen gehoord.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De commissie beoordeelt de toetsing en de gerealiseerde eindkwalificaties (standaard 16) als voldoende.

De opleiding heeft een adequaat systeem van toetsing. De toetsvormen passen bij de werkvormen en doelstellingen van de studierichtingen. De werkschouw is in alle studierichtingen de belangrijkste toetsvorm. De studierichtingen maken daarbij gebruik van van te voren vastgestelde beoordelingscriteria en het meerogen principe. De commissie is op basis van de beoordeelde afstudeerwerken van mening dat het bachelorniveau wordt gerealiseerd. Het is de commissie opgevallen dat de kwaliteit van het werk tussen de verschillende studierichtingen uiteenloopt. Zo is de commissie van mening dat de kwaliteit van de bestudeerde afstudeerwerken van de studierichting Fashion Design en Product Design van excellente respectievelijk zeer goede kwaliteit zijn. De collecties en ontwerpen kunnen zich meten op Europees en internationaal niveau. Ook de afstudeerwerken van de studierichtingen Interieurarchitectuur, Ad-Interieurvormgever en Interaction Design zijn van goed tot zeer goed niveau: de oorspronkelijkheid en goede uitvoering spraken de commissie zeer aan. Om diezelfde reden beoordeelt de commissie ook het afstudeerniveau van Graphic Design Arnhem als goed. De studierichtingen Animation Design, Comic Design, Illustration Design en Crossmedia Design beoordeelt de commissie als voldoende tot goed. Doordat enkele van deze studierichtingen klein zijn, is soms moeilijk te beoordelen of een opvallend goed studenten- werk nu het gevolg is van de goede opleiding of het talent van desbetreffende student. Tenslotte is het de commissie opgevallen dat de beeldende kwaliteit van de afstudeerwerken van Graphic Design Zwolle minder goed is in vergelijking met de andere studierichtingen. Ook vond de commissie de afstudeerwerken van deze studierichting weinig vernieuwend, waarbij wordt opgemerkt dat het recent gelegde accent op Visual Identity in de bestudeerde werken nog niet terugkwam vanwege de recente invoering daarvan. De commissie stelt enerzijds vast dat het bachelorniveau behaald wordt. Anderzijds is het gerealiseerd niveau sterk verschillend per studierichting; het hoge en excellente

Pagina 4 van 13 afstudeerniveau van enkele toonaangevende studierichtingen wordt niet systematisch en over de volle breedte van de opleiding gerealiseerd. Alles overwegend beoordeelt de commissie het gerealiseerd eindniveau voor de opleiding B Design daarom als voldoende.

Aanbevelingen

De commissie doet in het rapport de volgende aanbevelingen aan de opleiding:

- De commissie raadt de studierichtingen meer aandacht te hebben voor internationalisering, bijvoorbeeld door het aanbieden van de programma's in het Engels. Daarmee kunnen talentvolle internationale studenten worden aan- getrokken en kan de internationale reputatie van een aantal studierichtingen geborgd blijven.
- Verder adviseert de commissie om de samenhang tussen leerdoelen, beoordelingscriteria, competenties en niveaus op een voor de student begrijpelijker manier te beschrijven.
- De commissie constateert dat de centrale examencommissie actief betrokken is bij de borging van de toetsing en het eindniveau. Ten aanzien van de facultaire examencommissie raadt de commissie aan daar ook vertegenwoordigers van de betreffende studierichtingen aan toe te voegen. Daarmee wordt de betrokkenheid bij en het zicht op de studierichtingen vergroot.

Voorts zijn voor de verschillende studierichtingen de volgende verbeterpunten benoemd:

- De studierichting Fashion Design zou zich meer moeite zou kunnen getroosten om het honoursprogramma onder de aandacht van studenten te brengen. Voor enkele excellerende studenten zou een interfacultair traject een waardevolle toevoeging kunnen zijn, meent de commissie.
- Ten aanzien van de studierichting Product Design raadt de commissie aan te onderzoeken welke positie ondernemerschap in het programma kan innemen.
- De commissie waardeert de aandacht in de studierichting Interieurarchitectuur voor de technische aspecten van het vak. Zij raadt de studierichting aan dit zorgvuldig te bewaken.
- De commissie adviseert de studierichting Animation Design in het programma meer aandacht te geven aan theorie en geschiedenis van animatie.
- Ook meent de commissie dat de studierichting Creative Writing de blik verder kan gaan verbreden. Het is begrijpelijk dat in een opstartfase er met een hecht team en eensgezindheid aan de opzet van een nieuwe studierichting wordt gewerkt. Nu deze opzet succesvol blijkt te gaan worden kan Creative Writing verder om zich heen kijken om met andere, wellicht internationale, (gast)docenten meer verschillende invloeden te introduceren.
- De studierichting Graphic Design Zwolle zou in de ogen van de visitatiecommissie meer moeten onderzoeken wat handmatigheid in deze tijd betekent. Bovendien raadt zij de studierichting Graphic Design Zwolle aan om het contact met het 'nu' en actuele ontwikkelingen in de beroepspraktijk nadrukkelijk in de studie terug te laten komen.

Alle standaarden van het NVAO-kader zijn met goed of voldoende beoordeeld en op die grond geeft de commissie een positief advies inzake accreditatie van de bacheloropleiding Design en Ad Interieurvormgever.

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van het panel.

Bestuurlijke afspraak

Het panel heeft vastgesteld dat de plaats en de rol van de examencommissie nog in ontwikkeling is. Om te bevorderen en extern te borgen dat de examencommissie in de toekomst haar rol conform de WHW, artikel 7.12 t/m 7.12c invult, hebben de instelling en de NVAO hierover een bestuurlijke afspraak gemaakt. De opleiding brengt de NVAO op de hoogte van de gemaakte vorderingen door eind april 2016 het jaarverslag van de examencommissie van het studiejaar 2014-2015 toe te sturen, ondersteund door een verklaring van een extern deskundige. De instelling heeft op 5 november 2014 aangegeven akkoord te gaan met deze afspraak.

Besluit

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de ArteZ te Arnhem in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 16 oktober 2014 naar voren te brengen. Bij brief van 20 november 2014, heeft het college van bestuur van deze gelegenheid gebruik gemaakt. Dit heeft geleid tot een enkele tekstuele aanpassing.

De NVAO accreditatie besluit te verlenen aan de hbo-bachelor Vormgeving (240 ECTS; varianten: voltijd, deeltijd en het Associate-Degreeprogramma Interieurvormgever van 120 ECTS; locaties: Arnhem, Enschede, Zwolle) van ArteZ te Arnhem. De opleiding kent de volgende afstudeerrichtingen: *Uitstroomprofiel Visuele Communicatie*: Animation Design; Comic Design; Creative Writing; Crossmedia Design; Graphic Design Arnhem, Graphic Design Zwolle; Illustration Design; Interaction Design. *Uitstroomprofiel Productontwerp*: Fashion Design; Product Design *Uitstroomprofiel Ruimtelijke Ontwerp*: Interieurvormgever (Ad); Interieurarchitectuur (bachelor).

De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit treedt in werking op 31 december 2014 en is van kracht tot en met 30 december 2020.

Den Haag, 31 december 2014

De NVAO
Voor deze:

Lucien Bollaert
(bestuurder)

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel
1. Beoogde eindkwalificaties	1. De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	Goed
2. Programma	2. De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.	Goed
	3. De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.	Goed
	4. De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.	Goed
	5. Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.	Goed
	6. Het programma is studeerbaar.	Goed
	7. De opleiding voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en de duur van het programma.	Voldoet
	3. Personeel	8. De opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid.
9. Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.		Goed
10. De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma.		Voldoende
4. Voorzieningen	11. De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.	Goed
	12. De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.	Voldoende
5. Kwaliteitszorg	13. De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.	Goed
	14. De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan realisatie van de streefdoelen.	Goed
	15. Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.	Goed
6. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	16. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.	Voldoende
Eindoordeel		Voldoende

Tabel 1: *Uitval uit het eerste jaar*

Cohort	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Uitstroomprofiel Visuele Communicatie							
Media & Graphic Design ¹ Zwolle ²	30%	29%	27%	24%	20%	13%	19%
Uitval Creative writing	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Uitval Crossmedia Design	23 %	25 ⁴ %	32%	17%	34%	48%	32%
Uitval Graphic Design Arnhem	27%	6%	17%	9%	14%	12%	24%
Uitval Graphic Design deeltijd Arnhem	25%	43%	0%	0%	60%	20%	40%
Uitval Interaction Design ⁵	n.v.t.	44%	25%	0%	17%	75%	0%
Uitstroomprofiel Productontwerp							
Fashion Design	23%	44%	25%	31%	28%	28%	30%
Product Design	29%	7%	44%	25%	43%	39%	38%
Uitstroomprofiel Ruimtelijk ontwerp							
Interieurvormgever (Associate degree) ⁶	n.v.t.	n.v.t.	50%	55%	0%	46%	29%
Interieurarchitectuur (Bachelor)	30% ⁷	29%	27%	24%	20%	13%	19%

¹ Totaal van de studierichtingen in Zwolle: Animation Design, Comic Design, Graphic Design Zwolle, Illustration Design.

² Gezamenlijke propedeuse Zwolle Vormgeving (39111) en Autonome Beeldende Kunst (39110)

³ Studierichting Creative Writing gestart in 2011

⁴ Gezamenlijke propedeuse Enschede Vormgeving (39111) en Autonome Kunst (39110)

⁵ Studierichting Interaction Design is in 2006 gestart.

⁶ Studierichting associatie degree vormgever is in 2007 gestart

Cohort	2005	2006	2007	2008 ⁸
Uitstroomprofiel Visuele Communicatie				
Uitval Media & Graphic Design Zwolle	32%	25%	32%	n.b.
Uitval Creative Writing	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Uitval Crossmedia Design	9 %	50%	50%	n.b.
Uitval Graphic Design Arnhem	30%	35%	41%	n.b.
Uitval Graphic Design deeltijd Arnhem	33%	25%	80%	n.b.
Uitval Interaction Design	n.v.t.	60%	67%	n.b.
Uitstroomprofiel Productontwerp				
Fashion Design	42%	39%	22%	n.b.
Product Design	53%	41%	50%	n.b.
Uitstroomprofiel Ruimtelijk ontwerp				
Interieurvormgever (Associate degree)	n.v.t.	n.v.t.	0%	n.b.
Interieurarchitectuur (Bachelor)	17%	15%	44%	n.b.

⁷ Gezamenlijke propedeuse Vormgeving (39111) en Autonome Kunst (39110)

⁸ Meest recente gegevens 2013 uit 1 cijfer HO nog niet verstrekt via DUO

Tabel 3: Rendement

Cohort	2005	2006	2007
Uitstroomprofiel Visuele Communicatie			
Rendement Media & Graphic Design Zwolle	68%	75%	68%
Rendement Creative Writing	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Rendement Crossmedia Design	91 %	50%	50%
Rendement Graphic Design Arnhem	70%	65%	59%
Rendement Graphic Design deeltijd	67%	75%	20%

Arnhem			
Rendement Interaction Design	n.v.t.	40%	33%
Uitstroomprofiel Productontwerp			
Rendement Fashion Design	58% ⁹	61%	78%
Rendement Product Design	46%	59%	50%
Uitstroomprofiel Ruimtelijk ontwerp			
Rendement Interieurvormgever (Associate degree) ¹⁰	n.v.t.	n.v.t.	100%
Rendement Interieurarchitectuur (Bachelor)	92%	65%	89%

⁹ De percentages van cohort 2005 en 2006 uit het 1 cijfer HO komen niet overeen met de werkelijkheid i.v.m. opstartfase van de studentenadministratie.

¹⁰ Percentage herschrijvers dat het ass. Degree diploma haalt in de nominale studieduur (≤2 jaar) + één jaar (binnen 3 jaar)

Graad	MA	PhD
Uitstroomprofiel Visuele Communicatie		
Percentage Animation Design	42%	0 %
Percentage Comic Design	42%	0%
Percentage Creative Writing	58%	4%
Percentage Crossmedia Design	42%	0%
Percentage Graphic Design Arnhem	48%	0%
Percentage Graphic Design deeltijd Arnhem	25%	0%
Percentage Graphic Design Zwolle	30%	0%
Percentage Illustration Design	30%	0%
Percentage Interaction Design	36%	0%
Uitstroomprofiel Productontwerp		
Percentage Fashion Design	23%	0%
Percentage Product Design	30%	0%.
Uitstroomprofiel Ruimtelijk ontwerp		
Interieurvormgever (Associate degree)	40 %	0 %
Interieurarchitectuur (Bachelor)	20 %	0 %

Uitstroomprofiel Visuele Communicatie	
Ratio Animation Design	1:20
Ratio Comic Design	1:20
Ratio Creative Writing	1:21
Ratio Crossmedia Design	1:21
Ratio Graphic Design Arnhem ¹¹	1:20
Ratio Graphic Design Zwolle	1:20
Ratio Illustration Design	1:20
Ratio Interaction Design	1:10
Uitstroomprofiel Productontwerp	
Ratio Fashion Design	1:23
Ratio Product Design	1:23
Uitstroomprofiel Ruimtelijk ontwerp	
Interieurvormgever (Associate degree)	1:25
Interieurarchitectuur (Bachelor)	1:25

¹¹ Inclusief Graphic Design Arnhem deeltijd

Studiejaar	1	2	3	4
Uitstroomprofiel Visuele Communicatie				
Animation Design	23	20	19	5
Comic Design	22	20	19	6
Creative Writing	22	18	10	0 ¹²
Crossmedia Design	24	26	22	9,8
Graphic Design Arnhem	25	25	19	10
Graphic Design deeltijd Arnhem	13	12	14	10
Graphic Design Zwolle	25	23	21	11
Illustration Design	23	24	23	13
Interaction Design	27	21	21	12
Uitstroomprofiel Productontwerp				
Fashion Design	23	32	21	15
Product Design	25	26	21	10
Uitstroomprofiel Ruimtelijk ontwerp				
Interieurvormgever (Associate degree)	22	22		
Interieurarchitectuur (Bachelor)	22	25	23	18

¹² Studiejaar is nog niet gestart

Eventuele toelichting

De hierboven aangeleverde kengetallen zijn berekend op basis van de bron 1 cijfer HO van DUO. Dit betekent dat er gerekend wordt met studentaantallen die de eerste keer inschrijven in het Hoger Onderwijs. De aantallen die hier nu getoond worden komen niet overeen met onze eigen administratie omdat er vaker sprake is van een tweede jaar van inschrijven. We zullen bij de rapporten de kengetallen van onze eigen administratie toevoegen.

- Ir. R. Kloosterman, voorzitter, directeur van AeQui, evaluatiebureau voor het hoger onderwijs;
- A.H.E.J. de Brouwer, MSc, Plv voorzitter, projectleider bij AeQui, evaluatiebureau voor het hoger onderwijs;
- Drs. M. Barnas is dichter, prozaïst, beeldend kunstenaar, essayist en publicist;
- Ir. Gianni Cito, eigenaar van en architect bij het bureau Moke, Amsterdam;
- V. van Dam is grafisch vormgever;
- D.M. Heldt, MA, is productdesigner en tevens directeur/eigenaar van de uitgever/promotor Connecting the Dots;
- Drs. W.C.M.J. le Mair is docent en onderzoeker aan de kunstacademie St. Joost te 's-Hertogenbosch;
- M. Wigger is eigenaar van en ontwerper bij het fashion label Zenggi
- K. Kuin volgt de bacheloropleiding Docent BKV aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten

Het panel werd ondersteund door drs. T. Buising, secretaris (gecertificeerd).